

กติพยศัพท์ หรือ ปกิณณกศัพท์

๑๒ ศัพท์

อตฺต (ตน) พุรหฺม (พรหม) ราช (พระราชา) ภควนฺตุ (พระผู้มีพระภาคเจ้า) อรหฺนฺต (พระอรหันต์) ภวนฺต (ผู้เจริญ) สตฺถุ (พระศาสดา, ครู, ผู้สอน) ปิตุ (บิดา) มาตุ (มารดา) มน (ใจ)/ มโนคณฺะ กมฺม (กรรม, การงาน) โค (โค)

อตฺต (ตน) เป็นปุงลิงค์

เอก.

- ป. อตฺตาลง สิ ปจฺม. เอก. เอา อ กับ สิ เป็น อา อ.ตน
- ท. อตฺตานิ ลง อํ ทฺตฺติย. เอก. เอา อ กับ อํ เป็น อานํ ซึ่งตน สูตน ยังตน ลั่นตน ตลอดตน กะตน เฉพาะตน
- ค. อตฺตนา ลง นา ตฺตฺติยา.เอก ลง นา คง นา ไว้ ด้วยตน โดยตน อันตน ตามตน เพราะตน มีตน ด้วยทั้งตน ข้างตน ทางตน
- จ. อตฺตโน ลง ส จตฺตฺติ เอก. แปลง ส เป็น โน แก่ตน เพื่อตน ต่อตน
- ปญ. อตฺตนา ลง สุมา ปญฺจมี. เอก แปลง สุมา เป็น นาแต่ตน จากตน กว่าตน เหตุตน
- ฉ. อตฺตโน ลง ส ฉฺฉฺจฺจ เอก. แปลง ส เป็น โนแห่งตน ของตน เมื่อตน
- ส. อตฺตนิ ลง สฺมึ สตฺตฺมี.เอก. แปลง สฺมึ เป็น นิ ในตน ใกล้เคียงที่ตน ครั้นเมื่อตน ในเพราะตน เหนือตน บนตน ณ ตน
- อา. อตฺต ลง สิ อาลปฺน.เอก. ลง สิ ลบ สิ แน่ตน คู่ก่อนตน ข้าแต่ตน

ข้อควรรู้

๑. เอกวจนะอย่างเดียว เป็น ปุงลิงค์ อตฺตโน อตฺตโน ของตน ๆ
๒. อตฺต แปลงเป็น สก, ส ใช้เป็นคุณนาม แจกได้ ๓ ลิงค์ อตฺต เป็น นามนาม สก, ส เป็นคุณนาม อุ. เสหิ กมฺเมหิ ด้วย กรรม ท. ของ ตน/ อันเป็นของตน สโก อาจารย์โย อ.อาจารย์ ของตน / ผู้เป็นของตน
๓. อตฺต แปลงเป็น ร เมื่อต่อกับศัพท์อื่น เช่น อตฺโรโซ อ.บุตรผู้เกิด แต่ตน

ทดสอบการแต่งประโยค

อ.ความรัก(เปม-นปุง/ สิเนห-ปุง) ในตน ของชาวโลก ท.
ผู้ตั้งไว้อยู่(จเปนุต) ซึ่งตน ด้วยธรรม ของตน ๆ

ตอบ. อตฺตโน ธมฺเมน อตฺตานํ จเปนุตานํ โลกานํ อตฺตนิ

สิเนโห ๆอ.ตน ของภิกษุ ท. ผู้เป็นที่พึง องตน ด้วยตน ๆ

ตอบ. อตฺตนา อตฺตโน นาทานํ ภิกฺขุณฺ อตฺตา ๆ

อ.การให้(ทาน-นปุง) ด้วยตน ของนางวิสาขา ผู้ถวายอยู่(เทนุตี)
ซึ่งข้าวและน้ำดื่ม ท. (อนนปาน-นปุง) ของตน ๆ

ตอบ. อตฺตโน อนนปานานิ เทนุตिया วิสาขาย อตฺตนา ทานํ ๆ

ทดสอบการแปลประโยคบาลี

๑. อตฺตโน อาจารย์สฺส อตฺตนิ สิเนโห ๆ

ตอบ. อ.ความรัก ในตน ของอาจารย์ ของตน ๆ

๒. อตฺตนา สทุธิ คจฺจนฺตา (ไปอยู่) มนุสฺสา ๆ

ตอบ. อ.มนุษย์ ท. ผู้ไปอยู่ กับ ด้วยตน ๆ

แบบฝึกหัดเพิ่มเติม

อ.ตน ของคฤหบดี ผู้ทำอยู่(กโรนต) ซึ่งตน ด้วยธรรมอันเป็น
ของตน ฯ คหปติ/มุณี

อ.ความรัก ในตน ของนางกุมาริกา ผู้ให้อยู่ (เทนุตี)ซึ่งบุตร ท.
ผู้เป็นของตน แก่นางยักษ ผู้กินอยู่(ขาทนต์)ซึ่งเนื้อ ท. (มัส) ของตน
ด้วยตน ไกลศาลา อันเป็นของตน ของพระราช ผู้ตั้งอยู่(จเปนุต) ซึ่ง
ตน อันเกิดแล้ว(ชาติ)แต่ตน ฯ

สก

อ.บุตร ท. ผู้เป็นของตน ของเศรษฐี ผู้รักษาอยู่(รทขนต์)ซึ่งทรัพย์
ท. อันเป็นของตน ฯ